

Fortrin, idet nogle af de mest mislige Ting, som vare i dette Forslag, ere undgaaede, saaledes Bøder, som Husbonden bestemte og selv kunde idømme, og fremdeles det, at de Penge, som der blev tilskjendt Husbonden af Lyendet, kunde betragtes som Bøder, og at Politimesteren i det Hele taget kunde erkevere Dommen, uden at Husbonden behøvede at have nogen Uleilighed dermed. Dette er undgaaet i nærværende Lovforslag, og er altsaa at betragte ligeoverfor Lyendet som et Fremskridt. Den høitærede Justitsminister har ogsaa havt til Formaal at dele nogenlunde ligelig til begge Sider mellem Husbonde og Lyende, men jeg tror kun, at han ikke rigtig har naaet sit Formaal. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ingerslev) bemærkede lige overfor det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Sørensen), at han egentlig ingen væsentlige Indvendinger havde at gjøre mod dette Lovforslag. Jeg skal i alt Fald ikke gjøre mig skyldig i denne Feil, forsaavidt det er en Feil, og derfor strax vende mig til selve Lovforslaget. Maaſke det ærede Medlem ikke har tynderlige Indvendinger derimod at gjøre, saa er det fuldstændig i sin Orden, at han ingen gjør. Jeg maa da først vende mig til §§ 1 og 2 og kan da paa ingen Maade se, at disse Paragrafer ere betryggende for Lyendet. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds var saa overnaade tilfreds med Oprettelsen af Fæstemandsinstitutionen i den Stikelse, hvori den her foreligger; men jeg kan ikke se rettere, end at kun Principalernes Løv er varetagen i §§ 1 og 2. Jeg skal strax godtgjøre, at man er berettiget til at komme med den Slutning; det hedder nemlig, at det er Politimesteren, der meddeler Tilladelse til at være Fæstemand, og ligeledes ham, der afskediger Fæstemanden, og det naturligtvis uden Lov og Dom, om jeg saa maa sige. Der hentydes til, at det er nødvendigt, at Politimesteren har denne Myndighed, idet det hedder i Motiverne, at Fæstemændene staae Arbejdere Tjeneste og Arbejde i Udlandet, hvor de finde ganske andre Forhold, end der er stillet dem i Udsigt, og tilbøjs hjemfalde til Nød og Glendighed. Man kan vel paafikne denne skønne Løst, saaledes at opfaſte sig til Formynder, det kan være til en vis Grad berettiget; men ved Siden deraf staa andre Hensyn. Lad os tage Forholdene, som de nu en Gang ere. Ved alle Byer og Rjbstæder bliver der efter Lovforslaget ansat Fæstemænd af Politimesteren. Der sker, hvad vi kalde en Arbejdsnedlæggelse, eller en Strike, og Arbejderne komme til at gaa ledige ved Fabrikken eller Herregaarden. Nu veed vedkommende Fæstemand, hvor han kan skaffe disse Folk hen, og hvor der er Arbejde for dem; han gjør det; men tror man da ikke, at der har været Fare for, at mangen Politimester vil tænke, at det er en grov Uorden, han derved gjør sig skyldig i. Jeg skal naturligtvis ikke — det hører ikke hjemme her

— forsvare eller ikke forsvare Arbejdsnedlæggelsen; men jeg maa paafaa, at det mange Gange kan være en fortjenstlig Gjerning, at staae ledige Arbejdere andre Steder hen, og det er ingenlunde sagt — ja, det Modfatte vil maaſke altid blive Tilfældet — at Politimesteren just finder Behag i en saadan Virksomhed fra Fæstemændens Side. Er der Nogen, der kan varetage Principalernes Løv, saa er det vel netop Politimesteren. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds skulde, da han talte om, at Rigsdagen var Principalernes Talsmand alene, have bemærket det noget skarper, at her netop er et Punkt, hvor de Bedkommende væsentlig vilde være et Udtryk for, hvad Principalerne mene; men det er ligesuldt rigtig, at man har en Institution, som ogsaa er betryggende for den anden Part; jeg maa derfor mene, at netop §§ 1 og 2 ere usyldestgjørende. Jeg vil dermed ingenlunde have sagt, at Fæstemandsinstitutionen ikke kunde trænge til en Forbedring; men naar man vil tilveiebringe en privilegeret Fæstemandsklasse, saa tror jeg ikke, at det gaar an at prisgive Fæstemændene til Politimestrene alene. Hvad endelig angaar det 2det Ufsnit, da finder jeg, at der med Hensyn til Kontrakterne er en Modsigelse tilstede imellem de to første Stykker af § 8. Jeg ser nemlig ikke bedre end, at det ubetinget kan fordres, at Kontrakten indføres i Studemaalsbogen, naar der er indgaaet Tjeneste paa $\frac{1}{2}$ Aar eller kortere Tid, idet det jo ubtrykkelig hedder i Paragrafen, at enhver af Parterne har Ret til at forlange det. Derimod skjønner jeg ikke bedre end, at der efter det første Stykke, naar Kontrakten er indgaaet paa 1 Aar, skal være Enighed tilstede for, at det kan ske, idet det vel hedder, at der skal oprettes en Kontrakt, men strax efter tilføies der: „forſømmes dette ogsaa“, hvorhos man ogsaa af Motiverne kan see, at det ikke er Meningen, at der derfor skal paalægges nogen Bøde, ligesom der heller ikke er knyttet noget særligt Fortrin til Indgaaelsen af en saadan Kontrakt. Jeg ser derfor ikke bedre end, at, naar Kontrakten fremtoinges, hvorimod dette ikke er Tilfældet, naar den er indgaaet paa et helt Aar. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ingerslev) mente, at § 9 var betryggende overfor Bestemmelserne om Lyendekontrakten. Jeg tror paa ingen Maade, at dette er Tilfældet, thi vel hedder det, at Tjenestetyendet kan begive sig hen til den paagjældende Herredsfoged eller Politimester og faae Paategning om, at det er løst fra sit Forhold; men der siges tillige, at „hvis det befindes at have været uberettiget til at forlade Tjenesten osv.“, skal det bøde fra 10—200 Kr., hvilken Bøde ogsaa gjælder for Husbonden, dersom det er ham, der uberettiget haver Forholdet. Her kunde der altsaa siges paa en Maade at være Sigthed tilstede, men det er der efter min Opfatelse dog ikke, og jeg skal godtgjøre, hvorpaa jeg